

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2023

IX. volební období

Pozměňovací návrh

poslance Davida Šimka

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb.,
o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích
a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony

(sněmovní tisk č. 487)

„Plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka“

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, se mění takto:

1. V části první, čl. I se za bod 7 vkládá nový novelizační bod 8, který zní:

“8. V § 3 odst. 5 se věta třetí zrušuje.“

Následující novelizační body se přečísľují.

Odůvodnění pozměňovacího návrhu

Pozměňovací návrh navazuje na dlouhodobě diskutovaný **neutěšený stav na trhu s propan-butanovými lahvemi v České republice** a zejména **závěry kulatého stolu pořádaného v Senátu dne 1. března 2023**, na kterém se odborná veřejnost a představitelé dotčených státních orgánů jednomyslně shodli na **nutnosti odstranění zjevné legislativní chyby** spočívající ve větě třetí § 3 odst. 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "**EnergZ**"), podle které **plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka se zakazuje**. Uvedená věta nejen že svojí nesystematičností naprosto paralyzuje trh s propan-butanovými lahvemi, ale zejména vyvolává pro českých stát riziko neúspěšných soudních sporů, a to k tíži daňových poplatníků.

Ustanovení věty třetí § 3 odst. 5 EnergZ bylo detailně diskutováno již v minulém volebním období jak na úrovni Poslanecké sněmovny, tak Senátu PČR. Příslušný pozměňovací návrh požadující odstranění předmětné věty z EnergZ byl předkladatelem v Parlamentu po dohodě s Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO) stažen s tím, že **MPO upraví problematiku právně konformním způsobem komplexně**, tj. nikoliv pouze v rozsahu odstranění sporné věty zakazující plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka. K tomu však doposud nedošlo.

V této souvislosti je příhodné připomenout proces konstituování trhu s propan-butanovými lahvemi v České republice. Do roku 1994 byl vlastníkem kompletního obalového fondu tlakových lahví na území České republiky pouze jeden subjekt, a to **Český plynárenský podnik s.p. (ČPP)**. K 1. lednu 1994 se však z organizační struktury státního podniku vyčlenily jednotlivé odštěpné závody – plnárna České Budějovice, Karlovy Vary, Dýšina, Satalice, Opatovice, Horní Suchá a Hustopeče, které byly následně **privatizovány**. Postupem času pak došlo ke **slučování, případně prodeji podniků**, které privatizovaly ČPP. Kromě nich začali na liberalizovaném českém trhu působit **další společnosti a živnostníci** v rámci výkonu řemeslné živnosti *Montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny*, někteří s vlastním obalovým kontem, někteří bez něj. **Činnost plnění propan-butanových lahví přitom živnostenským zákonem (zák. č. 455/1991 Sb.) není podmíněna vlastnictvím byť jen jediných tlakových nádob**. Jedná se pouze o komerční službu poskytovanou zákaznické veřejnosti. **Požadavek na vlastnictví propan-butanových lahví u plnění nevyplývá ani z práva Evropské unie** (srov. zejména čl. VIII odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady

2010/35/EU ze dne 16. června 2010 o přepravitelných tlakových zařízeních a o zrušení směrnic Rady 76/767/EHS, 84/525/EHS, 84/526/EHS, 84/527/EHS a 1999/36/ES).

V praxi se **při určování vlastnického práva** k tlakovým nádobám vychází obdobně jako u jakýchkoliv jiných věcí **z obecných ustanovení občanského zákoníku** – do 31. prosince 2013 se jednalo o zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v tehdy platném znění, od 1. ledna 2014 se jedná o zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "**OZ**"). Každé jednání se tak posuzuje podle splnění pojmových znaků příslušného smluvního typu, v případě koupě dle ustanovení § 2079 a násl. OZ, v případě zápůjčky dle ustanovení § 2390 a násl. OZ, v případě nájmu dle ustanovení § 2201 a násl. OZ, v případě směny dle ustanovení § 2184 a násl. OZ a v případě výpůjčky dle ustanovení § 2193 a násl. OZ. Pro úplnost je třeba uvést, že explicitní úprava vlastnictví propan-butanových lahví ve vyhlášce federálního ministerstva paliv a energetiky č. 140/1979 Sb., o dodávce topných plynů obyvatelstvu, platná v období od 1. ledna 1980 do 31. prosince 1994, vyplývala z charakteru socialistického hospodářství. Obdobně barevnost propan-butanových lahví není oproti dřívějšímu, kdy se používala jednotná tmavě modrá barva, v současnosti nijak regulována.

Návazně na shora uvedené lze konstatovat, že se na českém trhu v souladu s principy svobodného tržního podnikání a zásadou dispoziční autonomie vyskytuje prakticky od počátku 90. let minulého století **celá řada obchodních modelů poskytování** (tj. prodejů, směn, zápůjček, výpůjček, nájmu apod.) **propan-butanových lahví**. V nejednom případě však **není** příslušný **smluvní typ** pro zákazníka z důvodu pochybení prodejce **jednoznačně identifikovatelný** anebo se v souvislosti s nabídkou tlakových nádob prodejcem vyskytují **nesprávné nebo zmatečné informace**. Příkladem lze uvést kontinuálně uskutečňované prodeje propan-butanových lahví, které by měly patřit některým společnostem sdruženým v České asociaci LPG, z.s. (CALPG), jež dle svých slov uplatňují u svého obalového konta výpůjčku (mají tedy zůstat vlastníky uvedených lahví), ze strany státu, tj. České republiky, prostřednictvím aukcí realizovaných Úřadem pro zastupování státu ve věci majetkových. Jak na kulatém stole v Senátu poznamenal **ministr životního prostředí Petr Hladík, v praxi dochází k matení zákazníka**, který se domnívá, že **propan-butanovou lahev kupuje včetně jejího obsahu** tak, jako tomu je například u pивní lahve. Předestřené obchodní aktivity je nutné kvalifikovat podle konkrétních skutkových okolností v kontextu § 555 OZ, který stanoví, že právní jednání se posuzuje podle svého obsahu, a dále upravuje důsledky zastřeného právního jednání.

Kardinální problém z hlediska určitelnosti vlastnického práva představují tzv. **předprivatizační propan-butanové lahve**, k nimž neexistuje seznam jejich výrobních čísel. Těchto lahví je přitom na českém trhu většina. V důsledku **chybějící identifikace** je dnes proto prakticky nemožné určit vlastníka konkrétní propan-butanové lahve uvedené na trh před rokem 1995. Předmětný závěr stvrdil rovněž **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)** ve svém **rozhodnutí č.j. ÚOHS-S0416/2016/DP-49949/2016/820/ŠHI ze dne 20. prosince 2016**: „*V důsledku nedostatečné identifikace jednotlivých propan-butanových lahví, jež byly v průběhu privatizace převedeny na nové vlastníky, je ovšem dnes prakticky nemožné vlastníka konkrétní propan-butanové lahve uvedené na trh před rokem 1995 s jistotou určit.*“ **Zmatečnost** do problematiky předprivatizačního obalového konta **vnášela dále Informační a poradenská služba České obchodní inspekce**, která zákazníkům – držitelům uvedených plynových lahví radila, aby tyto lahve odevzdávali jako odpad do sběrného dvora, neboť zboží mělo být pořízeno za zcela odlišné právní úpravy a právo na vrácení zálohy má být bez

jakýchkoliv pochybností promlčeno. V praxi se také běžně objevují případy, kdy se zákazník dostaví se zálohovým listem pocházejícím z období před r. 1989, resp. l. 1994-1995 k vrácení tlakové nádoby, avšak i přes evidenční číslo se nedaří dohledat společnost, která měla danou lahev nabýt v rámci privatizace a je tedy povinna k vrácení zálohy.

Dalším relevantním aspektem je zažitá **praxe spotřebitelské veřejnosti** spočívající ve **směnách**, tj. výměně prázdné propan-butanové lahve za plnou, na kterou upozornil mimo jiné ÚOHS v již citovaném rozhodnutí č.j. ÚOHS-S0416/2016/DP-49949/2016/820/ŠHI ze dne **20. prosince 2016**: „*Přesto, že v průběhu let docházelo ke změnám ve vlastnictví propan-butanových lahví, princip plnění a prodeje plynu v propan-butanových lahvích zůstal v převážné většině případů stejný jako před rokem 1995 a koneční spotřebitelé tak i v současnosti vyměňují prázdné propan-butanové lahve za plné a prodejci platí pouze cenu plynu.*“ Ten samý závěr je obsažen ve **sdělení ÚOHS č.j. ÚOHS-28313/2020/820/MKa ze dne 10. září 2020**. Uvedenou praxi stvrdil rovněž **Energetický regulační úřad (ERÚ)**, který v **odpovědi** na podání Českého svazu plnění propan-butanových lahví a čerpacích stanic LPG, z.s., dne **19. listopadu 2012** podotkl: „*Jak sami uvádíte, obchod na daném trhu je realizován formou směny obalových materiálů, kdy láhve jsou označovány pouze barevným a odstranitelným označením, tudíž k plnění propan-butanových lahví probíhá ve všech plnárnách v České republice. (...) Úřad Vaši argumentaci plně chápe a je mu z vlastní praxe známa situace na daném trhu.*“

Při určování vlastnického práva k obalovému kontu nelze pominout ani fakt, že se při provádění oprav tlakových nádob zcela běžně stává, že límec s výrobním číslem je z propan-butanové lahve odstraněn a vyměněn za jiný, resp. že plárna obdrží od opravny jiné tlakové lahve, než které k opravě předala. Výjimkou není ani přebarvování lahví přijatých do opravy dle přání prodejce propan-butanu.

Z předestřené situace na trhu s propan-butanovými lahvemi v **České republice** je dlouhodobě zřejmá **obtížná určitelnost vlastnického práva k podstatné části obalového konta**. V tomto kontextu je pak třeba vnímat **nestandardní novelizaci EnergZ** provedenou zákonem č. 211/2011 Sb. (dále jen "**Novela**"), která **zakotvila** do ustanovení § 3 odst. 5 (resp. v minulosti do zdvojeného ustanovení § 3 odst. 5 a § 3 odst. 6) **větu o zákazu plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka**.

V první řadě je třeba zdůraznit, že předmětná úprava nepředstavovala vládní text, nýbrž byla přijata na základě podnětu externího subjektu ve formě **poslaneckého pozměňovacího návrhu**. **Předložena nebyla ani důvodová zpráva, která by posuzovala dopady na podnikatelské prostředí České republiky, do oblasti ochrany spotřebitele** apod. Předmětem Novelu byla implementace pod čarou uvedených předpisů Evropské unie, které normu zakazující plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka neobsahovaly. V rámci zákonodárského procesu bylo podáno k Novele 250 pozměňovacích návrhů, na což četní poslanci v obecné rozpravě při druhém čtení na 16. schůzi Poslanecké sněmovny konané dne 29. dubna 2011 kriticky poukazovali. Tím, že byl přijat výrazně odlišný text Novelu oproti vládnímu návrhu a že tento text je vesměs textem pozměňovacích návrhů, **nemá Novela z hlediska posouzení zákonodárského procesu daleko k tzv. přílepku**, mimo jiné i proto, že **EnergZ je veřejnoprávním předpisem** a sporná věta o zákazu plnění propan-butanových lahví bez souhlasu vlastníka **výrazně zasahuje do vztahů soukromoprávních**. Ignorovány byly rovněž **jasné judikatorní závěry** (srov. zejména rozsudek Obvodního soudu pro Prahu

10 ze dne 28. ledna 1999, č.j. 21C 431/98-14, rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 19. května 1999, č.j. 2 Cm 96/97-58 návazně na podpůrné stanovisko ÚOHS anebo později usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. října 2012, č.j. 3Cmo 262/2012-123), stejně jako **povinnosti a pravidla vyplývající z jiných právních odvětví**, zejména zákona na ochranu spotřebitele (zák. č. 634/1992 Sb.), občanského zákoníku (tehdy zákona č. 40/1964 Sb.), živnostenského zákona (zákona č. 455/1991 Sb.) a zákona o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 143/2001 Sb.). Model tzv. vratných lahví se přitom do té doby osvědčil a **nebyl dán racionální důvod pro změnu**.

Jediným argumentem předkladatele návrhu zakazujícího plnění propan-butanových lahví bez souhlasu vlastníka bylo **vysoké riziko ohrožení životů, zdraví a majetku osob při výbuchu propan-butanových lahví**. K tomu lze poznamenat, že **sledovaný účel se rozhodně nenaplnil**, tj. předmětné ustanovení bezpečnost při manipulaci s propan-butanovými lahvemi žádným způsobem nenavýšilo, naopak. Požadavky na bezpečnost a technické podmínky pro obchodování s propan-butanem, resp. určité technické parametry, které musí tlaková nádoba splňovat, jsou vymezeny již desítky let celou řadou právních předpisů a technických norem, jak ostatně vyplývá z poznámky pod čarou č. 25 k § 3 odst. 5 EnergZ. Každý prodejce plynu má povinnost zjistit, zda je lahev způsobilá k naplnění, a to před samotným naplněním. Není-li tomu tak, je povinen zajistit její opravu. **Odjakživa tedy platí, že pokud propan-butanová lahev není způsobilá k naplnění, plnárna nesmí plnění provést**, bez ohledu na osobu vlastníka. K zajištění bezpečnosti proto stačí aplikace ustanovení § 3 odst. 5, věty první a druhé EnergZ. Stávající znění § 3 odst. 5 věty třetí EnergZ vzbuzuje zejména u laické veřejnosti klamavý dojem, že povinnost zajišťovat pravidelné provádění tlakových zkoušek, kontrolu a opravy propan-butanových lahví mají pouze vlastníci těchto lahví z řad podnikatelů - plnění.

Nepřehlednost na trhu s propan-butanovými lahvemi **odnášejí v první řadě zákazníci**, kteří ve většině případů nejsou schopni doložit své vlastnické právo k tlakové lahvi a mnohé plnárny se je kvůli riziku uložení až milionové sankce ze strany ERÚ obávají obsloužit. Plnárny totiž nejsou vázány pouze ustanovením § 3 odst. 5 EnergZ, ale při své činnosti musejí reflektovat rovněž **zákaz diskriminace zákazníka** zakotvený v **§ 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů** („*Prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat.*“). Diskriminací spotřebitele je *"třeba rozumět obchodní praktiky, které při srovnatelných transakcích nedůvodně zvýhodňují některé spotřebitele před jinými - cílem jejího zákazu je pak uzavírání shodných smluv za stejných podmínek"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 11. dubna 2016, č.j. 8 As 35/2005-51). **Plnárny** jsou tak denně nikoliv vlastní vinou stavěny do situace, kdy musejí zvažovat, zdali budou **riskovat finanční postih** v režimu **§ 3 odst. 5 EnergZ**, anebo v režimu **§ 6 cit. zákona č. 634/1992 Sb.**, uvažíme-li, že většina zákazníků navštěvuje plnárny bez jakýchkoliv písemných dokumentů (stvrzenek o prodeji, zálohových listů apod.). Jak na kulatém stole v Senátu podotkl **vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí Ministerstva životního prostředí David Surý**, legislativní snahy by měl být směřovány spíše k **zajištění přehlednosti systému**, jelikož zákazníci povětšinou nevědí, zdali jsou vlastníky propan-butanové lahve či nikoliv. Nakládání s vlastním či cizím, zejména vypůjčeným majetkem je pak dostatečně upraveno v jiných právních předpisech.

Podle **emeritního ústavního soudce Stanislava Balíka** **neobstojí věta o zákazu plnění propan-butanových lahví v testu proporcionality**, poněvadž účelu, tj. garance bezpečnosti, je dosaženo již stanovením podmínek pro plnění tlakových nádob, a to nejen v rámci EnergZ.

Během účinnosti předchozí právní úpravy byla bezpečnost garantována bez § 3 odst. 5 věty třetí EnergZ a nenastaly žádné praktické případy, které by měly vést k přijetí sporného zákazu. Napadené ustanovení není implementací předpisů Evropské unie a má tzv. **rdousící efekt ve vztahu k podnikání provozovatelů menších plnění**, kromě toho **znemožňuje spotřebiteli měnit již jednou zvolenou plnírnu, resp. vlastníka lahve**. Varianta tzv. vratných lahví spočívající v aplikaci tradičních institutů občanského práva, jako např. zápůjčky, výpůjčky, nájmu či směny, představovala ústavně konformní řešení, které nebylo v rozporu s cílem zajištění bezpečnosti. Ustanovení § 3 odst. 5 věty třetí EnergZ tak nelze považovat za opodstatněnou a proporční, rozumnou úpravou, neboť zasahuje do práva na ochranu vlastnictví a práva na podnikání plnění, nepřiměřeně narušuje pravidla hospodářské soutěže a pravidla ochrany spotřebitelů a ve svém důsledku tak **koliduje s čl. 1, čl. 11 a čl. 26 Listiny základních práv a svobod** a dále pak i s **Dodatkovým protokolem č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Zákaz o plnění propan-butanových lahví bez souhlasu vlastníka** je tak třeba odmítnout jako **protiústavní**, který otvírá cestu k jakýmkoliv v podstatě svévolným veřejnoprávním zásahům do práv chráněných čl. 11 a čl. 26 Listiny základních práv a svobod.

Pochybnosti o právní konformitě ustanovení § 3 odst. 5 věty třetí EnergZ vyjadřuje **dlouhodobě doktrína**, která jednak zpochybňuje zařazení propan-butanových lahví do EnergZ, jednak napadá samotnou působnost dotčených státních orgánů. *"Základním úkolem podnikatelských aktivit v energetických odvětvích je zajištění plynulých a kvalitních dodávek elektřiny, plynu a tepla. Přitom cena nabízené energie musí být přijatelná pro co nejširší okruh zákazníků, pořízení energie a její přeprava do místa spotřeby musí být zajišťována šetrným způsobem vůči životnímu prostředí, bezpečně a spolehlivě. Některé specifikované činnosti v energetickém odvětví mají nejen strategický význam pro chod národního hospodářství a životní úroveň obyvatelstva, ale jejich narušení může být i příčinou obecného ohrožení. Proto jsou tyto činnosti podřízeny zvláštnímu režimu stanovenému tímto zákonem. Z působnosti této právní úpravy byly vyňaty obchod, distribuce a uskladňování propan-butanu a jeho směsí, pokud se nejedná o distribuci potrubními systémy, a prodej plynu na pohon motorových vozidel. Podnikání v těchto činnostech se tak podřizuje režimu živnostenského zákona."* EICHLEROVÁ, K., HANDRLICA, J., JASENSKÝ, M., KOŘÁN, J., KOŠTÁL, V., PLÁŠILOVÁ, D., ZÁKOUCKÝ, P. *Energetický zákon: komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-8-31]. ASPI_ID KO458_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. / *"Zařazení tohoto pravidla do energetického zákona není systematické, neboť plnění propan-butanových lahví podléhá podmínkám podnikání podle živnostenského zákona, nikoli režimu energetického zákona. Tato úprava se zcela míjí s předmětem úpravy energetického zákona vymezeného v § 1, protože plnění propanu, butanu a jejich směsí do lahví nemá nic společného s plynárenstvím, resp. má asi tolik společného s plynárenstvím jako prodej autobaterií s elektroenergetikou. Je otázkou, zda dohled nad dodržováním této povinnosti náleží do kompetence Energetického regulačního úřadu, neboť plnění propan-butanových lahví nelze považovat za součást plynárenství, a proto není dána kompetence Energetického regulačního úřadu podle § 18 odst. 1 písm. a). Opačný závěr nelze podpořit ani tím, že Energetický regulační úřad je oprávněn provádět šetření na trhu s plynem v obchodních prostorách podle § 18b odst. 1 i vůči fyzickým a právnickým osobám podnikajícím v plnění propanu, butanu či jejich směsí do lahví."* EICHLEROVÁ, Kateřina. Podnikání v energetických odvětvích. In EICHLEROVÁ, K., HANDRLICA, J., JASENSKÝ, M., KOŘÁN, J., KOŠTÁL, V., PLÁŠILOVÁ, D., ZÁKOUCKÝ, P. *Energetický zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, xxxvi, 1456 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-412-6.

/ "Nepříliš systematicky EnergZ upravuje otázku **plnění propanu, butanu a jejich směsí do propan-butanových lahví**. Jednak proto, že se **nejedná o činnost v energetických odvětvích mající síťový charakter a EnergZ ani komplexní právní úpravu k této otázce neobsahuje**, dále proto, že se **nejedná o licencovanou činnost podle § 3 odst. 1**, ačkoliv zákon výslovně nestanoví, že se na tyto činnosti licence neuděluje, tj. nejde o činnost zahrnutou mezi výjimky z udělování licencí (z povahy věci nicméně není licence, která by zde mohla být udělena)." / "Skutkovou podstatou přestupku právnické nebo podnikající fyzické osoby má být ve smyslu komentovaného ustanovení porušení zákazu stanoveného v § 3 odst. 6. Podle § 3 odst. 6 platí, že fyzické a právnické osoby, jejichž předmětem podnikání je plnění propanu, butanu a jejich směsí do propan-butanových lahví, jsou povinny zajistit pravidelné provádění tlakových zkoušek, kontrolu a opravy jimi vlastněných lahví; plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka se zakazuje. Skutková podstata přestupku je navázána na zákaz, přičemž je patrné, že zákonodárce zákaz formuloval až v závěru § 3 odst. 6. V tomto smyslu jde tak **zjevně o legislativní pochybení**, neboť lze předpokládat, že **trestáno mělo být hlavně nezajištění pravidelného provádění tlakových zkoušek, kontroly a opravy lahví**." ZDVIHAL, Z., SVĚŘÁKOVÁ, J., MED, J., OSADSKÁ, J. a kol. *Energetický zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 1805 s.

Obtíže při určování vlastnického práva propan-butanových lahví a **nedokonalosti stávající právní úpravy**, tj. zejména **§ 3 odst. 5 EnergZ**, popsala komplexně ve svém **rozhodnutí č.j. 00804-35/2020-ERU ze dne 24. listopadu 2020 Rada ERÚ**: „**Předně je třeba podotknout, že § 3 odst. 5, resp. § 3 odst. 6 je v energetickém zákoně zakotven nesystematicky, zcela mimo věcný rámec jeho právní úpravy, neboť obchod s propan-butanovými lahvemi nelze podřadit pod trh s plynem, který je uvedeným zákonem regulován.** (...) je třeba konstatovat, že právní úprava plnění propan-butanových lahví v energetickém zákoně je rozsahem natolik úzká, že z ní závěry, které zastává poškozená, nelze dovodit. (...) Nutno zohlednit, že **trh s propan-butanovými lahvemi je v České republice velmi nepřehledný, což bohužel koresponduje právě i s absencí ucelené zákonné úpravy této oblasti.** Už samotné porovnání znění § 3 odst. 5 energetického zákona se zněním jeho § 3 odst. 6, jež se v podstatné části překrývají, je minimálně zavádějící, nadto **dotčená právní úprava vůbec nezohledňuje povinnosti vyplývající obchodníkům s propan-butanovými lahvemi z oblasti ochrany spotřebitele a ochrany hospodářské soutěže.** V posuzovaném případě je v první řadě třeba podrobněji popsat faktickou situaci na trhu s propan-butanovými lahvemi, přičemž je třeba zdůraznit, že **propan-butanové lahve (bez ohledu na jejich vizuální označení logem jakéhokoliv subjektu) jsou dle názoru Rady určeny k trvalému koloběhu mezi výrobcem, plnírnou a zákazníkem, a to teoreticky po celou dobu jejich životnosti. Princip plnění a prodeje propan-butanových lahví přitom zůstává již desítky let v zásadě stejný, ať už se jedná o lahve předprivatizační, či lahve 'nové'.** Ačkoliv zjevně existuje paralelně několik teoretických názorů na to, jakým způsobem, resp. prostřednictvím jakého smluvního typu, se propan-butanové lahve dostávají do dispozice konečných zákazníků, případně plnění, lze uzavřít, že v praxi se ustálil především systém prezentovaný v napadeném usnesení, kdy je možné v zásadě **každou prázdnou propan-butanovou lahev vrátit u kteréhokoliv obchodníka a částku za ni zaplacenou získat zpět nebo lahev u kteréhokoliv obchodníka vyměnit za plnou.** Prvostupňový orgán v napadeném usnesení předestřel, že pokud zákazník koupí propan-butanovou lahev, zcela legitimně se domnívá, že koupil nejen její náplň, ale i lahev samotnou. Rada se s takovým hodnocením ztotožňuje, když má současně za to, že opačný názor nevyplývá z obsahu žádného právního předpisu občanského práva, ani z obsahu smluvního ujednání v rámci koupě těchto lahví. **Při**

úvaze o vlastnickém právu jednotlivých subjektů působících na trhu s propan-butanovými lahvemi, jakož i při hodnocení charakteru právních vztahů, které v této souvislosti vznikají, je totiž třeba vycházet z obecných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen 'občanský zákoník'). V rámci posuzování konkrétního typu smluvních vztahů, k nimž při plnění propan-butanových lahví dochází, tak lze uvažovat toliko o kombinaci směnné a kupní smlouvy, neboť ostatní typy smluvních vztahů jsou v uvedené věci pojmově vyloučeny (jak zápůjčka, tak výpůjčka, které byly v průběhu řízení zmiňovány, totiž zcela vylučují možnost vyměnit prázdnou lahev za plnou u kteréhokoliv obchodníka působícího na trhu s propan-butanovými lahvemi a nepřiměřeně tak oslabují práva konečného zákazníka ve prospěch konkrétního obchodního subjektu). Obviněná navíc doložila, že disponuje čestným prohlášením zákazníků, kteří prázdné propan-butanové lahve do její provozovny za účelem výměny za plné přinesli, o tom, že jsou jejich vlastníky. Rovněž z této skutečnosti lze usuzovat na závěr, že koupí-li zákazník propan-butanovou lahev, zcela legitimně se považuje za jejího vlastníka, pročez je jako vlastník této láhve oprávněn s ní dále nakládat, zejména zvolit, u kterého obchodníka svoji prázdnou lahev za plnou vymění, v důsledku čehož pozbyde své vlastnické právo k lahvi původní a nabyde vlastnické právo k lahvi nové. O opaku by svědčilo, kdyby bylo možno dovozovat právní následky pro osobu, která má láhev ve své dispozici, pokud by tuto láhev nepředala k naplnění či ji nevrátila subjektu, od kterého ji do dispozice předala, ale např. by si ji prázdnou ponechala či ji převedla do dispozice jiného zákazníka. Žádné takové následky z právních předpisů dovodit nelze, především tedy nelze dovozovat, že by takový subjekt byl ve vztahu k lahvi ve své dispozici v postavení nevlastníka. K tomu je možno dodat, že i pokud by bylo možno u konkrétní láhve spolehlivě její vlastnictví určit, což možné není, byla by osoba, která ji má v dispozici, minimálně poctivým držitelem ve smyslu § 992 odst. 1 občanského zákoníku (...). Poškozená nadto své vlastnictví dovozuje především z vizuálního označení lahví, které však nemůže být pro určení vlastnického práva spolehlivým podkladem. Opatří-li si totiž zákazník koupí jakékoliv zboží s logem jakékoliv společnosti, propan-butanové lahve nevyjímaje, neznamená to, že se nestává vlastníkem tohoto zboží toliko z toho důvodu, že je zboží opatřeno právě logem dotčené obchodní společnosti. A contrario zjevně neplatí, že nějaká věc je ve vlastnictví určité osoby jen proto, že ji tato osoba označila značkou. Taková argumentace poškozené se jeví jako absurdní. Byť poškozená v rozkladu doplňuje svoji argumentaci i tím, že k naplněným lahvím vystavuje zákazníkům tzv. zálohové listy, ze kterých se dle učiněných zjištění Rady podává, že zálohová láhev zůstává ve vlastnictví poškozené a plnění lahví může být provedeno jen v plnírkách poškozené, případně může být provedena výměna lahve v automatizovaných provozovnách poškozené a jejích obchodních partnerů, je k tomu třeba uvést, že zálohový list vystavený obchodním partnerem poškozené (...), jenž poškozená do správního spisu doložila, je datován dnem 30. ledna 2020, pročez logicky nemůže dosvědčovat skutečnosti týkající se porušení povinností obviněné, ke kterému mělo dojít v období od 26. října 2018 do 3. září 2019, resp. ve vztahu k předmětným třem propan-butanovým lahvím, jejichž vlastnictví je v projednávaném případě rozporováno. Nadto je pochybné, zda vůbec poškozená může s ohledem na princip fungování trhu s propan-butanovými lahvemi, jak byl naznačen výše, jakož i s ohledem na zásady ochrany hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele, zákazníka uvedeným způsobem ve výběru jeho obchodního partnera do budoucna omezovat. Kromě toho bylo v průběhu správního řízení ověřeno, že jednotliví prodejci propan-butanových lahví v obchodních místech poškozené či jejích obchodních partnerů ani zákazníka neupozorňují na to, na jakých prodejních místech lze prázdnou lahev za plnou vyměnit (...). Pochybnosti pak vyvolává rovněž to, že poškozená na jedné straně zákazníky ve výběru obchodního partnera

informacemi uvedenými v zálohovém listu omezuje, na druhé straně však rovněž v jejích prodejních místech byly spatřeny propan-butanové lahve různých barev s markanty různých obchodních společností, které zde byly patrně k výměně přijaty a posléze též poškozenou naplněny. (...) Projednávaný případ je prvním případem svého druhu projednávaným Radou Energetického regulačního úřadu, pročež nelze žádnou správní praxi v této věci na poli správního orgánu dovozovat.“

Souhrnně lze konstatovat, že obchod s propan-butanem netvoří součást plynárenství a jako takový tedy nespadá do předmětu EnergZ, který upravuje podmínky podnikání a výkon státní správy v energetických odvětvích, jimiž jsou elektroenergetika, plynárenství a teplárenství. Jak na kulatém stole v Senátu uvedl i **ministr životního prostředí Petr Hladík, na obchod s propan-butanem v tlakových lahvích dopadají pravidla** obsažená v harmonizované unijní úpravě regulující systémy zajištění opakovaného použití obalů, a to ve **směrnici Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES o obalech a obalových odpadech**, kterou na úrovni vnitrostátního práva provádí zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (**zákon o obalech**), ve znění pozdějších předpisů, a navazující **norma ČSN EN 13429 (770147)**. Podnikatelé, kteří uvádějí na trh, resp. do oběhu propan-butanové lahve a prodávají plyn v těchto nádobách, jsou proto povinni řídit se citovanou evropskou a vnitrostátní úpravou zajišťující v souladu s environmentálními požadavky opakované použití obalů (tj. propan-butanových lahví), a to buď v rámci otevřeného, nebo uzavřeného systému, příp. systému smíšeného. **Ústředním správním úřadem** v oblasti nakládání s obaly a odpady z obalů včetně propan-butanových lahví je dle § 31 cit. zákona č. 477/2001 Sb. **Ministerstvo životního prostředí**.

Bez ohledu na výše uvedené je **odstranění sporné věty** třetí v ustanovení § 3 odst. 5 EnergZ nezbytné v prvé řadě kvůli tomu, **aby se zabránilo nekalým praktikám nepoctivých plnění**, které spoléhají na to, že se v konkrétním případě nepodaří prokázat vlastnické právo k tlakové nádobě. Předmětná věta nejenomže tedy nenavýšila bezpečnost používání propan-butanových lahví, ale naopak trh rozvolnila a vytvořila prostor pro porušování pravidel z důvodu **nevymahatelnosti uloženého zákazu**. Nekoncepčnost a nesystémovost zařazení propan-butanových lahví do EnergZ **znemožňuje dále řádnou aplikaci harmonizovaných pravidel týkajících se zajištění opakovaného použití obalů**, tj. koloběh tlakových nádob v rámci uzavřeného a otevřeného systému. Jsou to právě předmětná **unijní pravidla**, která v rámci celé Evropské unie jednotně **definují, kdo může plnit ty které lahve a za jakých podmínek**. Jen důsledným dodržováním platného práva lze zajistit dostupnost propan-butanových lahví pro občany, které představují levný a flexibilní zdroj energie. Ostatně i zástupce MPO na kulatém stole v Senátu prohlásil, že na úpravě propan-butanových lahví v EnergZ dále netrvá.